

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 2394

гр. София, 31.10.2022 г.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО Ш ВЪЗЗ. СЪСТАВ, в закрито заседание на тридесет и първи октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мирослава Тодорова

Членове: Христинка Колева
Иво Юр. Хинов

като разгледа докладваното от Мирослава Тодорова Въззивно частно наказателно дело № 20221100602994 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 341, ал. 2 вр. чл. 249, ал. 2 НПК.

Постъпила е частна жалба от защитника на И. Н. К., подсъдим по н.о.х.д № 16786/21 г. на Софийския районен съд срещу определение от разпоредителното заседание на 6.06.2022 г., с което е оставено без уважение искането за прекратяване на съдебното производство и за връщане на делото на СРП за отстраняване на процесуални нарушения, допуснати в досъдебната фаза.

В жалбата на подсъдимия се твърди, че определението е неправилно и се иска неговата отмяна. Изтъква се, че по делото са представени доказателства за нанесен побой на подсъдимия от служители на 5 РУ-СДВР, при който му бил избит зъб. За да се защитят, полицаите „скалпили“ историята за хулиганските действия на подсъдимия спрямо полицаите, като целта била подсъдимият да бъде сплашен, за да оттегли обвиненията си срещу тях. Същевременно разследването по настоящото дело било извършено от полицаи в 5 РУ-СДВР, който не уважил искането да се отведе, а СРП също не намерила искането за отвод за основателно. Жалбоподателят посочва, че СРП е отказала да образува дело за извършеното срещу него насилие, оставена без уважение била и молбата му да бъдат изискани записите от видеокамерите на 5 РУ-СДВР по времето на задържането му и случилото се с него, защото служителите на 5 РУ-СДВР отговорили на СРП, че записите са изтрети. Поради това се поддържа, че досъдебното производство е водено тенденциозно, като се акцентира на нуждата да бъдат проверени възможностите за събиране на доказателства за нанесения над подсъдимия побой.

Въззивният съд, като прецени изложените в жалбата доводи и съдържанието на атакуваното определение, намира следното.

Първоинстанционното съдебно производство е образувано по обвинителен акт срещу подсъдимите И. Н. К., Р.Х.К., В.Д.Р. по досъдебно производство № 385/2021 г. на 5 РУ-СДВР, пр. пр. № 3568/21 г. на СРП, за престъпление по чл. 325, ал. 1 НК. В обстоятелствената част и в диспозитива е посочено, че всеки от тримата подсъдими е извършил на 12.03.2021 г. хулиганство по чл. 325, ал. 1 НК чрез различни действия спрямо полицейските служители от 5 РУ-СДВР Н.Ж.А. и Д.А.Е.. Обвинението спрямо частния жалбоподател К., формулирано в диспозитива на обвинителния акт, е за това, че той извършил непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, като отправил обиди и заплахи към двамата служители на 5 РУ-СДВР с думите: „****! Ще ви избия, боклуци мръсни! Вие знаете ли кой съм аз!“, като в хода на полицейската проверка спрямо него опитвал да вземе личната си карта от ръцете на старши полицай А., дърпайки ръцете му. В обстоятелствената част е посочено, че двамата полицейски служители Е. и А., при обход с полицейския патрул, чули закана, отправена към тях, от мъжки глас, идващ от заведението, покрай което бавно преминавали. Двамата обърнали колата, паркирали пред заведението и забелязали пред него тримата обвиняеми, които били във видимо нетрезво състояние. След това са изложени твърдения, че подсъдимите не се подчинили на разпореждането да си предоставят документите за самоличност, продължили да пият и започнали вулгарно да псуват полицаите. Подс. И. К. казал, че не носи в себе си документ и след около десет минути на мястото дошъл синът му, който донесъл личната карта на баща си. При проверката за подсъдимия в ОДЧ-50 се установило, че К. има криминални регистрации. Междувременно той многократно се опитвал да вземе документите си от ръцете на полицаите, като изрекъл инкриминираните изрази.

В първоинстанционното производство е представено постановление на СРП от 22.06.2021 г. за отказ за образуване на наказателно производство по сигнал на подсъдимия К. за нанесен му побой от полицейски служители на 12.03.2021 г., в резултат на който му бил избит зъб. Прокурорът приема, че единствените данни, че трите задържани лица са били бити, произхождат от самите тях и не се подкрепят от други доказателства, като се позовава на сведенията от свидетелката очевидка Д.В., която заявява, че е наблюдавала задържането от вътрешността на заведението и с категоричност е изтъкнала, че не е имало физическо насилие от полицаите. Прокурорът се позовава на сведенията и на полицейския инспектор А.Г. – командир на взвод, че задържаните блъскали с ръце вратата на помещението за задържани лица, а К. искал медицински преглед. При пристигането на екип на СМП обаче отказал прегледа, наплюл лекаря и го напсувал.

В първоинстанционното производство е приложено и съдебномедицинско удостоверение № 84/2021 г. от специалист по съдебна медицина, ръководител на Катедра по съдебна медицина и деонтология при Медицинския университет – София, за извършен преглед на 14.03.2021 г. в 11,05 ч. на И. Н. К., който е съобщил, че на 12.03.2021 г. бил бит от униформени полицаи в полицейски патрулен автомобил и в 5 РУ-СДВР, като по време на побоя му бил избит зъб. В удостоверението е посочено, че е констатирана липса на първи горен десен зъб, алвеолата му била празна и хлътнала, като венецът на това ниво бил бледо розов. Констатирани са допълнително следните травматични увреждания: в лявата тилна област на главата – подкожен хематом с бледо червеникаво кръвонасядане с размери 6,5/4 см., в централната част на който има групировка от 3 охлузвания, покрити с кафеникава коричка; множество охлузвания в дясната тилна област на главата и подлежащо на шията; кръвонасядания и охлузвания по гърба на горния десен крайник; обширен подкожен хематом на дясната подбедрица с размери 12/8 см. За избИ.ето на зъба е отбелязано, че предвид морфологията и състоянието на авеолата е имало налична парадонтоза. В заключителната част е записано, че травматичните увреждания са получени в резултат от действието на твърди тъпи предмети, каквито характеристики имат и части на човешкото тяло и могат да се получат по начин и време, съобщени в предварителните сведения.

В досъдебното производство е приложена заповед за задържане на подс. К., в която е отбелязано, че той е задържан на 12.03.2021 г. в 20:10 ч. и е освободен на 13.03.2021 г. в 14:00 ч.

Обвиняемите са били привлечени в това процесуално качество на 26.05.2021 г. от разследващ орган при 5 РУ-СДВР. Обв. К. е направил искане за отвод на разследващите полицаи от 5 РУ-СДВР и за възлагане на разследването на разследващ полицай от друго РУ-СДВР. Прокурор при СРП с постановление е приел молбата за неоснователна, тъй като не е намерил основания по чл. 29, ал. 1 и ал. 2 НПК, доколкото от факта, че полицаите, срещу които са били извършени хулиганските действия, работят в 5 РУ-СДВР, не можело да се презумира основание за отвод на разследващите органи по чл. 53, ал. 1 вр. чл. 47, ал. 1 вр. чл. 29, ал. 2 НПК поради тяхната предубеденост.

В съдебното заседание на 6.06.2022 г. е даден ход на разпоредителното заседание. Защитникът на подсъдимия К. е изложил твърденията за допуснати съществени процесуални нарушения, които се съдържат и в частната му жалба, като е поискал съдебното производство да бъде прекратено и делото да бъде върнато на СРП за отстраняването им. Изтъкнал е, че подзащитният му е направил искане за отвод на разследващия полицай, тъй като е депозирал жалба за причинени средни телесни повреди, една от които е избИ.е на зъб, от служители на 5 РУ-СДВР. Поддържа, че настоящото производство се провежда с цел да се прикрият действията на служителите

на 5 РУ-СДВР спрямо подсъдимия, за които е отказано образуване на досъдебно производство.

С определенията, предмет на въззивната проверка, съдът е приел, че в досъдебното производство не са допуснати съществени отстраними процесуални нарушения, нито са налице други процесуални пречки за даване ход на съдебното следствие и е оставил без уважение искането за прекратяване на съдебното производство на защитника. Съдът е изложил съображения, че видно от новопредставените доказателства, твърденията за извършено престъпление от разследващия полицаи не са обосновани. Съдът посочва, че това било изводимо от постановлението за отказ от образуване на досъдебно производство от 21.06.2021 г., за което имало данни, че е обжалвано пред ССП. На следващо място изтъква, че с оглед принципите и начина на провеждане на съдебното производство и с оглед на задълженията за разкриване на обективната истина има възможност съдът да повтори процесуалноследствените действия, извършени в хода на досъдебното производство. По аргумент за по-силното основание отбелязва, че в условията на открит съдебен процес правото на защита на подсъдимия няма да бъде нарушено. Отделно от това НПК позволявал процесуалноследствено действие, извършено в хода на досъдебното производство, да не бъде взето предвид при постановяване на крайния съдебен акт, ако е в противоречие с императивните разпоредби на НПК.

Въззивният съд, след като извърши самостоятелна проверка на материалите по делото, намира, че определенията на първата инстанция е неправилно, тъй като незаконосъобразно районният съд е приел, че в досъдебното производство не е допуснато съществено и отстранимо процесуално нарушение.

Видно е от процесуалната позиция на подс. К. от задържането му до разпоредителното заседание, че той последователно твърди упражнено по отношение на него полицейско насилие от служители на 5 РУ-СДВР при задържането му. Твърденията му не могат да бъдат преценени изначално като голословни, защото в първата половина на деня, непосредствено следващ деня на освобождаването му от ареста, по негова инициатива той е бил освидетелстван от съдебен медик, който в издаденото за прегледа удостоверение е описал множество травматични увреждания, включително избиване на зъб, като е посочил, че те обективно могат да бъдат получени по описания от К. механизъм и по времето, съобщено от него.

Същевременно разследващите органи в досъдебното производство са служители на 5 РУ-СДВР – полицейското управление, срещу чиито полицейски органи подс. К. е отправил твърденията за нечовешко третиране в автомобил и в сградата на полицейското управление.

Изтъкнатите обстоятелства създават съмнения в обективността на органите по разследване, защото ако институционално те са се поставили в състояние на

нарушение по отношение на разследвания гражданин, обосновано е оспорена и способността им да бъдат безпристрастни по установяване на фактите, тъй като събирането на доказателства, опровергаващи обвинението, биха злепоставили самото полицейско управление.

Следващият значим факт е, че разследване за това дали е упражнено полицейско насилие и съставлява ли то престъпление не е било провеждано изобщо. Сигналът на подсъдимия, че е бил бит и са му било причинени травматични увреждания, е изисквал независима проверка от органи, за които не съществува никакво съмнение за заинтересованост, за да не бъде допуснато нарушение на основни човешки права, за които вече Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) по български дела е установил системен проблем. Така например в осъдителното решение “К. срещу България” ЕСПЧ констатира липсата на гаранции за обективност на разследването на случаи с участието на полицаи (§ 61, 62, 63). В разглеждания случай органите на прокуратурата са възложили да бъде извършено разследване от СДВР за данни за полицейско насилие. Съдът приема, че тази институция не може да се разглежда като достатъчно независима от гледна точка на полицейските служители, чието поведение е било предмет на разследване (вж., с необходимите промени, *El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* [GC], № 39630/09, §§ 187 и 189, ЕСПЧ 2012; *Đurđević v. Croatia*, № 52442/09, §§ 87-90, 19ти юли 2011 г.; и *Najafli*, цитирани по-горе, § 52). Като допълнителен аргумент, за да приеме нарушение на чл. 3 ЕКПЧОС, съдът изтъква значението на обстоятелството, че разследването не изяснява дали полицията не е използвала сила срещу жалбоподателя или напротив, използвала е такава сила, но само защото тя е била необходима вследствие поведението на жалбоподателя. Вместо това, разследването изглежда е изхождало от предположението, че тъй като полицията е била изправена пред напрегната ситуация, тя оправдава използването на сила срещу всяко лице, с което се влезе в контакт по време на полицейската операция. На следващо място основание за установяване на нарушение е открито и в бездействието на разследването, което не е опитало да определи точния произход на всичките многобройни наранявания на жалбоподателя. На тази основа ЕСПЧ приема, че нито първоначалното разследване, извършено по разпореждане на органите на военната прокуратура, нито последващото такова, извършено по разпореждане на органите на градската прокуратура, са били достатъчно независими или са дали ясен отговор на основните въпроси, които възникват в този случай: дали полицаите са използвали сила срещу жалбоподателя, как точно са направили това и дали тази сила е била необходима вследствие поведението на жалбоподателя (вж. съответно *А.Г. и други срещу България*, № 51284/09, § 72, 30 септември 2014 г.). Съдът е подчертал, че тези въпроси са от съществено значение, за да се определи дали полицията е действала в рамките на ограниченията на чл. 72, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи от 2006 г. В заключение ЕСПЧ е

обобщил, че споменатите разследвания не могат да се разглеждат като изпълнение на задължението на България съгласно чл. 3 от Конвенцията за провеждане на ефективно разследване на твърденията за малтретиране на жалбоподателя от страна на полицията. Поради това и Съдът приема нарушение на тази разпоредба от гледна точка на процедурния ѝ аспект.

Процесният случай, разгледан в светлината на изтъкнатото осъждане на българската държава за неадекватна реакция на сигнал за полицейско насилие, която сама по себе си представлява нарушение на основното човешко право по чл. 3 ЕКПЧ, показва, че за органите на разследването от 5 РУ-СДВР са съществували основания за отвод по чл. 29, ал. 2 НПК, за да бъдат изключени всякакви съмнения в справедливостта на наказателния процес по отношение на подс. К. за обвинението, инкриминиращо негови действия срещу полицейски служители от 5 РУ-СДВР. Същевременно обективното разследване на твърденията на подс. К. за извършено срещу него престъпление, както и обективното разследване на твърденията, че той е извършил престъпление, насочено срещу полицейски служители, представляват и единствената ефективна форма на защита на полицейската репутация в случай на неоснователни обвинения.

Наблюдаващият прокурор е подценил отражението на оплакванията на подс. К., основани на приложено от него медицинско удостоверение, и така е допуснал разследването да бъде извършено от органи, чиято безпристрастност и незаинтересованост е била обосновано оспорена. Това съответно е довело до компрометирана компетентност на органите на досъдебното производство, което всякога ограничава процесуалните права на обвиняемия и неговия защитник (в този смисъл са ръководните указания в ТР № 2/2002 г. на ОСНК на ВКС). Незаконосъобразно е разбирането на първия съд, че ако процесуалните действия в досъдебното производство са извършени от некомпетентен орган, те могат да бъдат преодоляни в съдебното производство – чрез изключването на резултатите от тях или чрез повтарянето им. Съгласно чл. 191 НПК по делата от общ характер задължително се провежда досъдебно производство, което несъмнено значи, че ако досъдебното производство е негодно, липсва основание за започване на съдебната фаза на наказателния процес.

След цялостна проверка на протестираното определение въззивният съд намира, че съдебното производство незаконосъобразно не е било прекратено от районния съд, защото в досъдебното производство е допуснато отстранимо съществено процесуално нарушение от категорията на абсолютните. Това налага определението на районния съд да бъде отменено, а съдебното производство – прекратено с връщане на делото на прокурора, за когото възниква задължението да извърши съответното процесуално действие, осигуряващо безпристрастен и независим орган по

разследването, чрез отвеждане на разследващите органи при 5 РУ-СДВР на основание чл. 53, ал. 1 и ал. 2 вр. чл. 47, ал. 1 вр. чл. 29, ал. 2 НПК .

Така мотивиран на основание чл. 345, ал. 2 вр. чл. 249, ал. 1 вр. чл. 248, ал. 1, т. 3 НПК Софийският градски съд, III въззивен състав

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение на СРС, НО, 6 състав, по н.о.х.д № 16786/21 г. от разпоредително заседание, проведено на 6.06.2022 г., с което е оставено без уважение искането за прекратяване на съдебното производство и за връщане на делото на СРП за отстраняване на процесуални нарушения, допуснати в досъдебната фаза.

ПРЕКРАТЯВА съдебното производство и ВРЪЩА делото на прокурора при СРП за отстраняване на допуснатите нарушения, посочени в мотивите на определението.

Определението не подлежи на обжалване и протест.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____